

**WOJEWÓDZKI TEMATYCZNY KONKURS HISTORYCZNY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJALNYCH,
PONADPODSTAWOWYCH I PONADGIMNAZJALNYCH**

WIELCY POLACY – TWÓRCY NIEPODLEGŁOŚCI

25 października 2018 r. – zawody II stopnia (rejonowe)

Kod ucznia

Liczba punktów

Życzymy Ci powodzenia!

Zadanie 1.

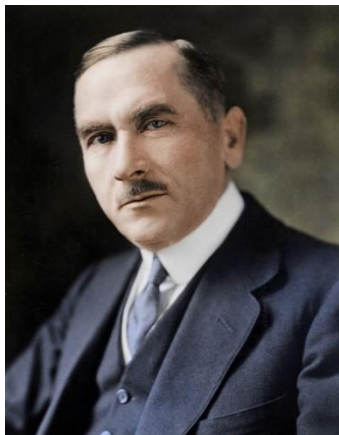
(6 pkt)

Rozpoznaj osoby na portretach, podpisz je imieniem i nazwiskiem, a w okienko wpisz literę, przy której opisano rolę (funkcję), jaką osoby te pełniły w 1918 roku.

.....

.....

.....

.....

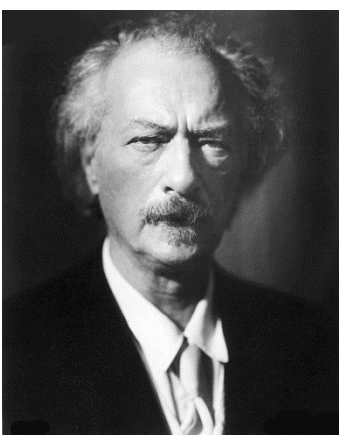
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/\(...\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/(...))

- A. Premier Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej.
- B. Tymczasowy Naczelnik Państwa, naczelny dowódca wojska polskiego.
- C. Poseł do Reichstagu, członek Naczelnej Rady Ludowej.
- D. Prezes Polskiego Komitetu Narodowego.
- E. Przewodniczący Polskiej Komisji Likwidacyjnej Galicji i Śląska Cieszyńskiego.
- F. Przedstawiciel Komitetu Narodowego Polskiego w USA. Jego powrót do Polski stał się impulsem do wybuchu powstania wielkopolskiego.

Zadanie 2.**(3 pkt)**

Podane pojęcia związane z dziejami narodu polskiego w II połowie XIX w. umieść w odpowiednich rubrykach tabeli, dobierając je odpowiednio do każdego zaboru.

Komisja Kolonizacyjna, X Pawilon, Kulturkampf, „polski Piemont”, stańczycy, generał-gubernator, Hakata, „Kraj Przywiślański”, Uniwersytet Jana Kazimierza.

Zabór	Pojęcia
austriacki	
pruski	
rosyjski	

Zadanie 3.**(4 pkt)**

Do fragmentów polskich wierszy patriotycznych dopasuj ich autorów spośród podanych poniżej: Adam Asnyk/Władysław Bełza/Jan Kasprówicz/Maria Konopnicka

*Rzadko na moich wargach -
Niech dziś to warga ma wyzna
Jawi się krwią przepojony,
Najdroższy wyraz: Ojczyzna.*

Autor:.....

*Póki w narodzie myśl swobody żyje,
Wola i godność, i męstwo człowiecze,
Póki sam w ręce nie odda się czyje
I praw się swoich do życia nie zrzecze,
To ani łańcuch, co mu ściska szyję,
Ani utkwione w jego piersiach miecze,
Ani go przemoc żadna nie zabije -
I w noc dziejowej hańby nie zawlecze.*

Autor:.....

*Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród
Nie damy pogrześć mowy,
Polski my naród, polski lud
Królewski szczep piastowy
Nie damy, by nas gnębił wróg.
Tak nam dopomóż Bóg!*

Autor:.....

*Kto ty jesteś?
Polak mały.
Jaki znak twój?
Orzeł biały.
Gdzie ty mieszkasz?
Między swemi.
W jakim kraju?
W polskiej ziemi.*

Autor:

Zadanie 4.**(3 pkt)**

Poprzez wpisanie w poszczególne kolumny tabeli odpowiednich liter przyporządkuj twórców do określonej dziedziny twórczości.

- A. Władysław Reymont
- B. Stefan Żeromski
- C. Stanisław Moniuszko
- D. Aleksander Gierymski
- E. Bolesław Prus

- F. Maria Konopnicka
- G. Eliza Orzeszkowa
- H. Henryk Wieniawski
- I. Józef Chełmoński
- J. Karol Szymanowski

Literatura	Muzyka	Malarstwo

Zadanie 5.**(2 pkt)**

Zapoznaj się z danymi zawartymi w tabeli, a następnie wykonaj polecenia.

Obrót ziemią w zaborze pruskim w latach 1896–1913

Łącznie w latach 1896-1913	Liczba gospodarstw	Powierzchnia gospodarstw w tysiącach hektarów
POLACY: kupili	85 016	517
sprzedali	68 675	421
NIEMCY: kupili	70 126	706
sprzedali	86 467	802

Źródło: *Historia Polski w liczbach*, zeszyt 2, pod red. A. Jezierskiego, Warszawa 1991, s. 96.

- A. Podaj nazwę instytucji założonej w 1886 r. przez władze niemieckie w celu wykupywania ziemi od Polaków i osadzania na niej Niemców.**

.....

- B. Na podstawie danych z tabel oceń, czy działania władz niemieckich w tej dziedzinie zakończyły się sukcesem czy porażką.**

.....

Zadanie 6.**(4 pkt)**

Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. W tabeli obok podanych zdań dopisz **prawda** lub **fałsz**.

A. Pierwszą na ziemiach polskich partią robotniczą był Związek Socjalistów Polskich założony przez Ludwika Waryńskiego.	
B. Początki ruchu narodowego na ziemiach polskich związane są z działalnością Ignacego Daszyńskiego.	
C. Decyzję o powołaniu do życia Polskiej Partii Socjalistycznej podjęto na zjeździe polskich socjalistów w Paryżu w 1892 roku.	
D. W 1913 roku w Polskim Stronnictwie Ludowym dokonał się rozłam na PSL-Piast i PSL-Lewicę.	

Zadanie 7.**(3 pkt)**

Uzupełnij tabelę, identyfikując postaci sławnych kobiet. Właściwe postaci wybierz spośród podanych: Eliza Orzeszkowa, Helena Modrzejewska, Maria Skłodowska-Curie, Maria Konopnicka

Fragment biografii	Postać
1. Uczona, której dwukrotnie przyznano Nagrodę Nobla. Większość życia spędziła we Francji. Pod jej kierunkiem prowadzono pierwsze badania nad leczeniem raka za pomocą promieniotwórczości.	
2. Pisarka, publicystka i działaczka społeczna. W swej twórczości propagowała idee epoki pozytywizmu. Jej największe dzieło to powieść „Nad Niemnem”, określana często jako druga polska epopeja narodowa.	
3. Aktorka specjalizująca się w rolach szekspirowskich i tragicznych. Wyemigrowała do USA i tam kontynuowała karierę artystyczną.	

Zadanie 8.**(1 pkt)**

W tabeli postaw znak „X” przy prawidłowym ciągu chronologicznym:

Akt 5 Listopada → ustanowienie Rady Regencyjnej → powołanie Tymczasowej Rady Stanu → przekazanie władzy wojskowej i cywilnej Józefowi Piłsudskiemu	
Akt 5 Listopada → powołanie Tymczasowej Rady Stanu → ustanowienie Rady Regencyjnej → Przekazanie władzy wojskowej i cywilnej Józefowi Piłsudskiemu	
Akt 5 Listopada → ustanowienie Rady Regencyjnej → przekazanie władzy wojskowej i cywilnej Józefowi Piłsudskiemu → powołanie Tymczasowej Rady Stanu	
Akt 5 Listopada → powołanie Tymczasowej Rady Stanu → przekazanie władzy wojskowej i cywilnej Józefowi Piłsudskiemu → ustanowienie Rady Regencyjnej	

Zadanie 9.**(6 pkt)**

Przeczytaj fragmenty wypowiedzi Józefa Piłsudskiego, a następnie podaj kiedy (miesiąc i rok), gdzie (nazwa miasta) i w jakich okolicznościach (wydarzenie) powstały:

A. Żołnierze!... Spotkał was ten zaszczyt niezmierny, że pierwsi pójdziecie do Królestwa i przestąpicie granicę rosyjskiego zaboru, jako czołowa kolumna wojska polskiego idącego walczyć za oswobodzenie ojczyzny. Wszyscy jesteście równi wobec ofiar, jakie ponieść macie.

Wszyscy jesteście żołnierzami. Nie naznaczam szarż, każę tylko doświadczyć wśród was pełnić funkcje dowódców. Szarże uzyskacie w bitwach.

B. Półtora wieku walk, krwawych nieraz i ofiarnych, znalazło swój tryumf w dniu dzisiejszym. Półtora wieku marzeń o wolnej Polsce czekało swego ziszczenia w obecnej chwili. Dzisiaj mamy wielkie święto narodu, święto radości po długiej ciężkiej nocy cierpień.

W tej godzinie wielkiego serc polskich bicia czuję się szczęśliwy, że przypadł mi zaszczyt otwierać Sejm polski, który znowu będzie domu swego ojczystego jedynym panem i gospodarzem.

Źródło: <https://dzieje.pl/>(...)

Tekst	Data	Miejsce	Okoliczności
A			
B			

Zadanie 10.**(3 pkt)****Przeczytaj fragment wiersza Artura Oppmana, a następnie odpowiedz na pytania.**

O mamó, otrzyj oczy
Z uśmiechem do mnie mów,
Ta krew, co z piersi broczy —
Ta krew — to za nasz Lwów!
Ja biłem się tak samo
Jak starsi — mamó, chwal!
Tylko mi Ciebie, mamó,
Tylko mi Polski żal!

Z prawdziwym karabinem
U pierwszych stałem czat.
O, nie płacz nad twym synem,
Co za Ojczyznę padł!
Z krwawą na kurtce plamą
Odchodzę dumny w dal.
Tylko mi Ciebie, mamó,
Tylko mi Polski żal...

Źródło: [https://pl.wikisource.org/wiki/\(...\)](https://pl.wikisource.org/wiki/(...))**A. Podaj rok, w którym rozpoczęły się walki opisane w wierszu.**

.....

B. Z kim toczył walkę bohater wiersza?

.....

C. Napisz, jak nazwano takich uczestników walk, jak bohater wiersza.

.....

Zadanie 11.**(4 pkt)****Na podstawie listu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.***Przemyśl, 21 grudnia 1918**Drogi Panie Romanie,*

Wysyłając do Paryża delegację, która się ma porozumieć z Komitetem paryskim w sprawie wspólnego działania wobec aliantów, proszę Pana, aby zechciał Pan wszystko uczynić dla załatwienia rokowań. Niech mi Pan wierzy, że nade wszystko życzę sobie uniknięcia podwójnego przedstawicielstwa Polski wobec aliantów: tylko jedno wspólne przedstawicielstwo może sprawić, że nasze żądania zostaną wysłuchane. [...]

Opierając się na naszej starej znajomości, mam nadzieję, że w tym wypadku i w chwili tak poważnej, co najmniej kilku ludzi — jeśli nie cała Polska — potrafi się wznieść ponad interesy partii, klik i grup. Chciałbym bardzo widzieć Pana między tymi ludźmi.

Proszę przyjąć zapewnienia mojego wysokiego szacunku.

*Józef Piłsudski*Źródło: A. Piłsudska, *Wspomnienia*, Warszawa 1992, s. 214–215.**A. Podaj nazwisko adresata tego listu.**

.....

B. Podaj nazwę ruchu (nurtu) politycznego, którego reprezentantem był adresat tego listu.

.....

C. Jaki urząd państwowy pełnił w tym czasie Józef Piłsudski?

.....

D. Do jakiego mającego nastąpić wydarzenia nawiązuje podkreślony fragment tekstu?

.....

Zadanie 12.**(3 pkt)****Zapoznaj się z treścią tekstu źródłowego i wykonaj polecenia**

„Zameldowałem się w wagonie, gdzie mieszkał Marszałek. Łatwo mi było z nim rozmawiać – rozmawialiśmy wileńskimi kategoriami. [...] Marszałek tak ocenił sytuację: ani państwa koalicji, ani Liga Narodów, ani Rząd i społeczeństwo polskie nie rozumieją sprawy Litwy. Wszyscy chcą pokoju i nikogo sprawa ani Litwy, ani Wilna nie obchodzi. Premier polski już prawie oddał w Spa Wilno Voldemarasowi. Jeżeli teraz Wilna nie uratujemy, to historycy nam tego nie darują. Mało tego. Musimy uczynić wysiłek, ażeby odbudować Litwę historyczną. Zrobić to tylko może sama ludność za pomocą Litewsko-Białoruskiej Dywizji. Lecz trzeba, ażeby ktoś wziął na siebie całą sprawę. Trzeba zorganizować powstanie. [...] Może przyjdzie chwila, że Pan będzie miał przeciwko sobie nie tylko opinię świata, lecz i Polski. Może nastąpić moment, że nawet ja będę zmuszony pójść przeciwko Panu. Trzeba będzie wziąć wszystko na siebie. Tego ja nie mogę rozkazywać. Takich rzeczy się nie rozkazuje”

Źródło: <http://ioh.pl/artykuly/pokaz/wilno> (...)

A. Podaj imię i nazwisko autora powyższych wspomnień.

.....

B. Podaj stosowaną w podręcznikach historii nazwę akcji podjętej przez autora wspomnień w wyniku opisanej rozmowy.

.....

C. Przedstaw ostateczny, dokonany w 1922 r., rezultat akcji podjętej przez autora wspomnień.

.....

Zadanie 13.**(2 pkt)****Do jakich wydarzeń nawiązują poniższe plakaty? Podaj datę roczną tych wydarzeń.**Źródło: <https://www.europeana.eu/portal/pl>**Wydarzenie:****Rok:**Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/\(...\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/(...))**Wydarzenie:****Rok:**

Zadanie 14.

(3 pkt)

Przeczytaj tekst przemówienia wygłoszonego przez Józefa Piłsudskiego i wykonaj polecenia.

"Panie Prezydencie Rzeczypospolitej! Czuję się niezwykle szczęśliwym, że pierwszy w Polsce mam wysoki zaszczyt podejmowania w moim jeszcze domu i w otoczeniu mojej rodziny pierwszego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej. Panie Prezydencie, jako jedyny oficer polski służby czynnej, który dotąd nigdy przed nikim nie stawał na baczność, stoję oto na baczność przed Polską, którą Ty reprezentujesz, wznosząc toast: Pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej niech żyje!"

Źródło: [http://niezalezna.pl/90856-94-rocznica\(...\)](http://niezalezna.pl/90856-94-rocznica(...))

A. Podaj imię i nazwisko prezydenta podejmowanego przez Józefa Piłsudskiego.

.....

B. Określ miesiąc i rok tego spotkania.

.....

C. Jakie były dalsze losy pierwszego prezydenta II Rzeczypospolitej?

.....

Zadanie 15.

(3 pkt)

Zapoznaj się z rysunkiem satyrycznym z lat dwudziestych XX w. i wykonaj polecenia.

Podpis pod rysunkiem: Otrzymałem pensję miesięczną i nie wiem co robić! Posiadam pieniędzy zbyt wiele, ażeby samemu udźwignąć i zbyt mało, ażeby zapłacić dorożkaczowi za odwiezienie do domu.

Źródło: [https://zapytaj.onet.pl/\(...\)](https://zapytaj.onet.pl/(...))

A. Napisz, jaką nazwą określa się zjawisko ukazane na ilustracji.

.....

B. Jaką nazwę nosiła polska waluta w czasie trwania tego zjawiska?

.....

C. Podaj imię i nazwisko polskiego polityka – twórcy reformy likwidującej to zjawisko.

Zadanie 16.

(4 pkt)

Przeczytaj fragment opracowania historycznego dotyczącego gospodarki II Rzeczypospolitej oraz przeanalizuj mapę, a następnie wykonaj polecenie.

Polska była krajem nierównomiernie rozwiniętym. Istniały poważne dysproporcje między dzielnicami zachodnimi i w części centralnymi a obszarami wschodnimi. Różnice te stały się podstawą do ukucia przez ówczesną publicystykę określenia „Polska A” i „Polska B”. „Polskę B stanowiły zacofane województwa wschodnie i południowo-wschodnie, a także część województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego i łwowskiego; „Polskę A” – bardziej rozwinięte regiony kraju.

Źródło: A. Ajnenkiel, *Od rządów ludowych do przewrotu majowego*, Warszawa 1977, s. 214.

Źródło: Arkusz maturalny. Historia. Zakres rozszerzony. Maj 2009.

Uzupełnij tabelę wpisując obok podanych zdań słowo *prawda* lub *fałsz*.

Dane statystyczne umieszczone na mapie potwierdzają informacje zawarte w tekście źródłowym.	
Na terenie Polski B zużywano o połowę mniej nawozów sztucznych i żelaza niż na terenie Polski A.	
Budowa COP służyła niwelowaniu różnic między terenami Polski gospodarczo rozwiniętymi a zacofanymi.	
W granicach COP znalazły się tereny o dawnych tradycjach przemysłowych oraz	

Zadanie 17.

(1 pkt)

Spośród wizerunków polskiego godła (herbu) wybierz obowiązujące w latach 1919-1927.

A.

B.

C.

D.

Źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/\(...\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/(...))

Odpowiedź: Obowiązujące w latach 1919-1927 godło (herb) Polski zostało oznaczone literą